

GIN MIGID E BABYOR NI PI' PAUL NGE YAN NGAK E GIRDI' NU KORINTH

Gin migid e babyor ni pi' Paul nge yan ngak girdi'en e galesiya nu Korinth e yoloy ko ngiyal' ni gathi rib fel' thilrad. Boch girdi'en e galesiya u rom e ra togopluwgad ngak Paul, machane ri ba'adag ni nge fel' thilrad bayay, ma ri felfelan' ko ngiyal' ni fel'.

Tin tom'on e guruy ko re babyor ney e be weliy Paul ko mangfan nike yol ngorad nike puwan' ngorad ni bochan e togopluw ni ur ted ngak, ma ki weliy nike felfelan' ya ke kolngan'rad ma kefel' thilrad bayay. Ma aram e yog Paul ngorad ni ngar pi'ed e ayuw ngak e pi'in gafgow ni girdi'en Kristus u Judea. Tin tomur e guruy e be weliy Paul ni ir reb e apostel ni Got e mel'eg, ni aram e be togopluw ngak boch e girdi' u Korinth ni yad be yog ni yad e tin riyul' e apostel, me Paul e de riyul' ni ba apostel.

Tin ni bay riy

Tabolngin 1:1–11

Paul nge galesiya u Korinth 1:12–7:16

Salpiy ni ka ni kunuy ni fan ngak girdi'en Kristus u Judea 8:1–9:15

Paul ni be weliy mat'wun ni bay nrogon ba apostel 10:1–13:10

Tomuren e thin 13:11–14

¹ Re babyor ney e yib rok Paul, ni mang apostel rok Kristus Jesus ni Got e leamnag, nge rok Timothy ni walagdad ni girdi'en Kristus —

Ngak girdi'en e galesiya rok Got u Korinth, nge ngak urngin e girdi' rok Got u Greece ni polo':

² I Got ni Chitamangidad nge Somol ni Jesus Kristus e ngu'ur ayuwegew gimed ma yow be pi' e gapas nga lanin'med.

Paul ni pining e magaer ngak Got

³ Ngad pininged e magaer ngak Got ni Chitamngin e Somol rodad i Jesus Kristus, me ir e Chitamangiy nrib tarunguy e girdi', ni ir fa'anem i Got ni urngin mit e ayuw me ir e be yib rok ngodad!

⁴ Ma ayuwegdad u urngin e gafgow nge kireban' nma yib ngodad, ni fan e nge yag nda ayuweged e pi'in ke yib urngin mit e gafgow nge kireban' ngorad, ni gadad be maruwel ko fare ayuw ni yib ngodad rok Got.

⁵ Ni bod rogon ni bay e f'oth rodad ko pi gafgow ni tay Kristus, ere ku errogon nu daken Kristus e ra yib e ayuw riy ngodad ni ba ga' ni birodad e f'oth.

⁶ Fa'an gamad ra gafgow, ma bochan e nggu ayuweged gimed ngam thapgad ngak Got; ma fa'anra kan ayuwegmad, me ere ku errogon gimed ni kkun ayuwegmed ma kan pi' gelngimed ni ngam athamgiliyed u fithik' e gumaen' e re mit i gafgow ni ku ir e gamad be athamgiliy.

⁷ Ere der maruwaran'mad ngomed; ya gamad manang nrogon ni kam uned ngomad ko tin ni gamad be gafgow riy, e ku aram rogon ni bay e f'oth romed ko ayuw ni be pi' Got ngomad.

⁸ Ya gamad ba'adag ni nggu puged u ran ngomed, pi walagmad ni girdi'en Kristus, e gafgow ni yib ngomad u lan e nug nu Asia. Ya gafgow ntay ngomad e rib gel nib gel nda kug fineyed ni ka gamad ra fos.

⁹ Gu leam niged ni gamad e girdi' ni kem'ay i turguy ni ngan thang e pogofan romad. Machane ni yodorom nagmad ni bochan e gathi gamad e nggu toergad ngomad, ya kemus ni Got ni ir e ma faseg e girdi' ko yam' e ir e nggu toergad ngak.

¹⁰ Susun e nggu m'ad, machane ir e ayuwegmad nda gu m'ad, ma bay i ayuwegmad i yan; me ir e ke l'agan'mad ngak ni bay ki ayuwegmad ko riya' bayay,

¹¹ ya gimed be pi' e meybil romad ni pire'. Ere pi meybil nir ni fan ngomad e bayi pi' Got e fulweg riy ngomed, ya bayi ayuwegmad Got; ma aram e bo'or e girdi' ni bay ra pininged e magaer ngak ni bochmad.

Paul ni thiliyeg e tin nike leamnag ni nge rin'

¹² Ba'aray e ren'en ni gamad ba felfelan' ngay: lanin'mad e be micheg ngomad ni ngongol romad u roy u fayleng, ni ba ga' nrogon e ngongol romad ngomed nrogon feni tamilang nge rogon feni yul'yul' e thin romad ngomed, e Got e i gagiyeagnag me ir e pi' gelngimad nge yag, ma gathi yib ko gonop rok e girdi'.

¹³ Ya kemus nthin nrayag ni ngam be'eged mi gimed nang fan e kug yoloyed ke yib ngomed. Ma gu be finey ni bay mu nanged fan ni polo'

¹⁴ e n'en ni kemus ni bochi yang e gimed man-ang fan riy e chiney, ni bochan e nge Chiro-

fen ni sul Somol Jesus mrayag ni ngari mfelfelan'gad ngomad ni bod rogon ni bay gu felfelan'gad ngomed.

¹⁵ Rib mich u wun'ug e re bugithin ney, aram fan ni gu leamnag ko som'on ni ngug guymed ni fan e nge gaman l'agruw yay ni gu ayuwegmed.

¹⁶ Ya gu finey ni nggub ni nggu wan nga Macedonia mu gu tal ngug guymed mu gu sul mu kug tal ngam ayuweged gag ko tin ni nge yag ngog ni fan ko milekag rog nga Judea.

¹⁷ Gimed be finey ni re bugithin ney ni kug leamnag e be maruwar u wun'ug? Fa'anra gu turguy ban'en ni nggu rin' ma gimed be finey ni kug leamnag ni kemus ni gag e nge fel' ngog ma kug duwgiliy u wun'ug ni nggog e "Kefel', kefel' " nge "Danga', danga' " u ta'ab ngiyal'?

¹⁸ Rogon feni yul'yul' Got, e aram rogon e thin ni gog ngomed ni gathi ba "Kefel' " nge ba "Danga'."

¹⁹ Yi Jesus Kristus, ni Fak Got, ni ir e kug machib nigned Silas, nge Timothy murung'agen ngomed e gathi be' ni ir e "Kefel' " nge "Danga'." Gathi erregon, ya ir e "Kefel' " rok Got;

²⁰ ya ir e aram e "Kefel' " rok Got ngak urngin ban'en ni yog Got ni bay rin' ngak e girdi'. Irray fan nu daken Jesus Kristus e ka dogned e "Amen" rodad riy, ni aram e gadad be tayfan Got.

²¹ Ya Got e ke ngongliymad nge gimed kad muduwgilgad ko wok rodad u fithik' Kristus; i Got e ir e ke faldad ngabang,

²² me ir e ke tay e pow rok ngodad ni aram e ke mil fadad ngak, me ir e ke pi' fare Kan Nthothup nga fithik' i lanin'dad ni aram e mich riy ni gubin

ban'en nike tay ni fan ngodad e ra pi' ngodad.

²³ Gu be yog e re bugithin ney u p'eowchen Got — ye ir e manang lanin'ug! Gu duwgiliy ndab ku gub nga Korinth ni fan e nge dab gu kirebnag an'med ko puwan' ni gu ra tay ngomed.

²⁴ Gathi gamad be guy rogon ni nggogned ngomed e n'en ni ir e thangri mich u wun'med, ya ke muduwgil u wun'med e n'en nike michan'med ngay. Machane gamad be ayuwegmed ni fan ko felfelan' romed.

2

¹ Ere kug duwgiliy u wun'ug ni ba'aray rogon: dab ku gub ngomed bayay nggu kirebnag an'med.

² Ya fa'anra nggu kirebnag an'med, me ere mini' e kabay ni ra fal'eg lanin'ug? Kemus ni fa pi'in kug kirebnag lanin'rad!

³ Aram fan ni gu yoloy fa gi babyor ngomed, ya dabug ni nggub ngomed me kireban'ug ni pi'in nsusun e nge felan'ug ngorad e yad e ngar kireb nigned lanin'ug. Ya gu manang nra gu felfelan', ma ku erregon gimed ni gimed ra felfelan'.

⁴ Kug yoloy e babyor ngomed ni kari magafan'ug ngomed, ma kari kireban'ug ni be map'map' e lu' u owcheg, ni gathi fan e nggu kirebnag an'med, machane bochan e ngam nanged gelngin fanmed t'uf rog ni gimed gubin.

Ngan n'ag fan u wun'uy e n'en nib kireb nike rin' be'

⁵ Fa'anra ke kirebnag be' laniyan' be', ma gathi gag e ke rin' ngog, ya gimed; ara boch i gimed, nggog ni boch i gimed, ya dabug ni nggog e thin nib gel ngak.

⁶ Fare gechig nike tay bo'or i gimed ngak fa'anem e ke gaman.

⁷ Ere chiney e ngam n'iged fan u wun'med e tin ke rin' mi gimed pi' e athamgil nga laniyan', ya ri gel e kireban' rok nge pag ir.

⁸ Ere ri gu be wenig ngomed ni ngam guyed rogon nge nang nri kab t'uf romed.

⁹ Ya ba'aray fan ni gu yoloy fa gi babyor nge yib ngomed: gub adag ni nggu nang rogon ni mpired ni gimed bmuduwgil ko re sikeng nem ni yib ngomed, mu gu nang ko gubin ngiyal' ni gimed ba'adag ni ngam folgad ko tin ni gu be fonow nagmed riy fa danga'.

¹⁰ Fa'an gimed ra n'ag fan u wun'med e n'en ke rin' be', ma ku er rogog ni ku gu n'ag fan u wun'ug. Ya fa'anra kug n'ag fan u wun'ug ban'en nib kireb, ma kug rin' u p'ewchen Kristus ni bochmed,

¹¹ ni bochan e ngad ted mo'onyan' ndabiyag ni nge gel ngodad; ya gadad manang e tin be leamnag ngodad.

I Paul ni magafan' u Troas

¹² Nap'an ni gu taw nga Troas ni nggu machibnag e Thin Ni Bfel' ni murung'agen Kristus, mu gu pir'eg ni Somol e ke bing e kanawo' ngog ko maruwel ni nggu tay u rom.

¹³ Machane ri magafan'ug ya da gu pir'eg walagdad i Titus. Ma aram mu gu fangichiy e girdi' u rom, mu gu wan nga Macedonia.

Gel u daken Kristus

¹⁴ Machane ke magaer Got! Ya ta'ab girdi' ni kad ted Kristus e gubin ngiyal' ni be fekdad Got i yan ni gadad e kalbus ni yibe dag i yan ni bochan e

gel nike tay Kristus. Got e be maruwel ngodad ni ngad muruwliyed nge nang urngin e girdi' Kristus ni bod rogon ban'en ni bfel' bon ni be wear u gubin yang i yan.

¹⁵ Ya gadad bod bogi ban'en ni bfel' bon ni yima urfiy nike urfiy Kristus ni fan ngak Got, ni be wear bon ngak e pi'in kar thapgad ngak Got nge pi'in ndawor ra thapgad ngak Got.

¹⁶ Ma rogon u wan' e pi'in kar maloggad e bon ban'en nra nim' ngay; ma rogon u wan' e pi'in kar thapgad ngak Got e bon ban'en nra yagnag e yafos. Ere mini' e rayag rok e mit ney e maruwel?

¹⁷ Gathi gadad bod pire' e girdi' ni yad ma wereg e thin rok Got ni gowa ba chugum nib sobut' puluwon; machane gadad e Got e ke l'oegdad, aram fan ni gadad be weliy e tin nib riyul' u p'ewochen nrogon e pi tapigpig rok Kristus.

3

Pi tapigpig ko bin nib be'ech e m'ag

¹ Gimed be finey ma ka gamad be weliy murung'agmad bayay ni gamad e soromad? Gimed be finey ma gamad bod boch e girdi' ni dabisiy ni ngan pi' e babyor ngomad nggu pi'ed ngomed ni bay riy ni be yog murung'agmad ni gamad bfel'? Fa reb e ngam pi'ed ngomad?

² Gimed e kam manged babyor romad ni kan yoloy nga lanin'mad, ni fan e nge nang urngin e girdi' miyad poy.

³ Rib tamilang ni Kristus e ir e ke yoloy e re babyor ney ke pi' ngomad ni nggu feked i yan. Gathi ni yoloy ko tinta, machane Kan Nthothup

rok Got ni be par nib fos e yoloy, ma da ni yoloy nga daken e malang ni tafel, ya ni yoloy nga laniyan' e girdi'.

⁴ Gamad be yog e re bugithin ney ni bochan e ba pagan'mad ngak Got u daken Kristus.

⁵ Ya dariy rogomad ni nggogned nrayag ni gu ngongliyed e re maruwel ney. Ya gelngimad ni nggu muruwliyed ngay e Got e ke pi' ngomad:

⁶ ya ir e ke pi' gelngimad ni nggu pigpiggad ko fa bin nib be'ech e m'ag, ni gathi ni ngongliy ko motochiyel ni kan yoloy, machane yib rok fare Kan Nthothup. Fare motochiyel ni kan yoloy e ma fek e yam' i yib, machane fare Kan Nthothup e ma pi' e yafos.

⁷ Fare Motochiyel e ni yoloy nni ker nga daken ruw raba' i malang ni tafel, ma ram'en Got e yib i m'ug ko ngiyal' nni pi' e re Motochiyel nem riy. Yugu aram rogon ni ki m'ay nge da ku ni guy, machane ram'en ni gal owchen Moses e rib gel ndakiyag ni nge changar piyu Israel ngak. Fa'anra re Motochiyel nem ni maruwel rok e nge fek e yam' i yib, e yib nib cheag ram'en Got ngay,

⁸ me ere ri kab gel feni galgal ram'en e ayuw ni be tay fare Kan Nthothup ngak e girdi'!

⁹ Fa'anra ba galgal ram'en e ren'em ni ban'en ni leamnag Got ni nge turguy e gechig rok e girdi', me ere kab gel feni galgal ram'en e ren'en ni leamnag Got ni ir e nge mat'awnag e girdi' ngak Got!

¹⁰ Rayag ni ngdogned ni bin chiney i ram'en Got e ka ba ga' ram'en ko bin kakrom i ram'en Got ni i gal', ma aram fan ni kem'ay e bin kakrom.

¹¹ Fa'anra immoy ram'en Got nib cheag ko

ren'em ni par nib ngoch nap'an, me ere ri ka ba ga' ram'en Got ni bay ko bin ni nge par ndariy n'umngin nap'an!

¹² Ri darid tamdaggad, ni bochan e ke l'agan'dad ko ren'ey.

¹³ Gathi gadad bod Moses ni bayi n'en ma nge upunguy bangi mad nga owchen, ni fan e nge dabi guy piyu Israel ram'en Got ni be gal u owchen ni nge waer ram'en i yan me m'ay.

¹⁴ Ma rib man lanin'rad; ke mada' ko bin daba' e rran ma kab upong lan owcherad ko gi mad nem ko ngiyal' ni yad be poy fapi babyor ni babyoren e bin kakrom e m'ag. Re gi mad nem e ra nchuweg u owchen be' ni kemus ni fa'anra mang fa'anem reb i girdi'en Kristus.

¹⁵ Mus ko daba' ni yad ra be'eg fare Motochiyel rok Moses, ma kabay e gi mad nem nike upunguy lanin'rad.

¹⁶ Machane ra nchuweg, ni bod rogon nike yog e babyor nib thothup ni be ga'ar: "Nchuweg e mad u mit Moses ko ngiyal' ni cheal nge sap ngak Somol."*

¹⁷ Re bugithin nem ni "Somol" ko re thaliyol nem e ireram fare Kan Nthothup rok Somol; ma pi'in bay fare Kan Nthothup rok Somol rorad e kar chuwgad u tan e bin kakrom e m'ag.

¹⁸ Ma gadad ndawor ni upunguy ban'en nga owchedad e be gal ram'en Somol rodad nike af rok ngodad, ni gadad gubin ma be ga' ram'en rodad i yan ma gadad be pig i yan nga ya'an e ren'en ni be

* **3:16 Verse 16 e ku rayag ni ga'ar:** Machane fare gi mad e ra chuwa u owchen e en ke chael u luwan ke sap ngak Somol.

gal ram'en rodad, ni fare Kan Nthothup rok Somol e be muruwliy e ren'ey.

4

Gelngin Got ni bay u lan e rume' ni but' ni er dowdad

¹ Got e ke runguydad ke pi' e re maruwel ney ngodad, aram fan nder mulan'dad.

² Kad paged urngin e ngongol nib mith ni yima tamra' ngay; darid ngongolgad u fithik' e sabanban fa reb e gadad be pingeg fan e thin rok Got ngad ban niked e girdi' ngay. Gadad be weliy e tin nib riyul' nib tamilang, ma gadad be par u p'eowchen Got ma gadad be guy rogon ni nge guy e girdi' e ngongol rodad miyad nang u lanin'rad ni aray rogon.

³ Ya fa'anra der tamilang u wan' be' fare Thin Ni Bfel' ni ir e gadad be machibnag, ma kemus ni pi'in kar maloggad e der tamilang u wun'rad.

⁴ Der mich u wun'rad ni bochan e fare kan nib kireb nu roy u fayleng e ke tay lanin'rad u fithik' e lumor. Ya ke ta'rad ndab ra guyed ram'en fare tamilang ni be mat nga dakenrad, ni fare tamilang ni be yib ko fare Thin Ni Bfel' ni murung'agen e fla'ab rok Kristus, ni Kristus ni ir e ri ta'reb rogorow Got.

⁵ Gathi murung'agmad e ir e gamad be machibnag ngak e girdi', ya gamad be machibnag ni Jesus Kristus e ir e Somol, ma gamad e tapigpig romed ni bochan Jesus.

⁶ Fare Got ni ir e yog ni ga'ar, "Nge m'ug e tamilang u fithik' e lumor!" e ku ireram e re Got

ni ir e ke tamilangnag an'mad kug nanged e fla'ab rok ni be gal ram'en u owchen Kristus.

⁷ Machane gamad e pi'in bay romad e ren'ey ni bfel' ni pi' fare Kan Nthothup e gamad bod e rume' ni but', ni nge m'ug ni re gelngin nem ni ir e ba th'abi gel e yib rok Got, ma gathi gamad e yib romad.

⁸ Pire' yay nike ingmad e gafgow ke pir'iymad u gubin yang, machane da gu masengsenggad; yu ngiyal' e bay n'en ma da ku gu nanged e n'en ni nggu rin'ed, machane der mulan'mad;

⁹ Pire' e girdi' ni be togopluw ngomad, machane dariy ba ngiyal' ndariy ta'abe' ni fager romad; ba gel e maad'ad ni yibe tay ngomad yu ngiyal', machane dawor nthing e fan romad.

¹⁰ Dowmad nra yim' e gubin ngiyal' ni be yan u thathren e riya' ni bod rogon e n'en ni i rin' Jesus, ni fan e fos ko yam' ni tay e ngki yag nni guy romad.

¹¹ N'umngin nap'an e yafos romad ko biney e tamilang e gubin ngiyal' ni be chugur e yam' ngomad ni bochan Jesus, ni fan e nge m'ug pangin ko re dowef romad ney, nib dowef nra yim'.

¹² Fan e ren'ey e yam' e be lekmad; ma yafos e be maruwel u fithik'med.

¹³ Be yog e babyor nib thothup ni be ga'ar, "Kug welthin ni bochan e ke michan'ug ngak Got." Ere ireram rogomad ni ka gamad be welthin ni bochan e ke michan'mad ngak Kristus.

¹⁴ Ya gamad manang ni Got ni ir e faseg Somol Jesus ko yam', e ku ra fasegdad ko yam' ni bod Jesus, me chagiydad nga ta'bang u p'eowchen.

¹⁵ Urngin e pin'ey ma gimed e fan ngomed; ma bay i yo'or e girdi' i yan ni be taw e ayuw rok Got ngorad ni bochan e be runguyrad, ma bo'or e meybil ni bay ra pi'ed ni yad be pining e magaer ngak Got, ni aram e yad be tayfan.

Ngongol u fithik' e michan' ngak Kristus

¹⁶ Ireray fan nri der mulan'dad. Yugu ra be wod dowdad i yan, ma lanin'dad e yibe be'echnag u reb e rran ngu reb.

¹⁷ Re gafgow ney ni gadad be tay nib gafgow nib achig ma dabi n'uw nap'an me m'ay e bayi fek i yib ngodad ba fla'ab ni ba ga' ni dabi m'ay bi'id, nri kab gel feni ga' ko re gafgow ney.

¹⁸ Ya gathi pin'en ni yibe guy nga owchey e ir e ke l'agan'dad ngay, ya pin'en ndanir guy nga owchey. N'en ni yibe guy nga owchey e bayi m'ay; ma n'en ndab ni guy nga owchey e bay i par ndariy n'umngin nap'an.

5

¹ Ya gadad manang nre tent ney ni gadad be par u lan — ni aram e re dowef rodad ney nu fayleng — e nap'an nra puth, ma bay e naun rodad u tharmiy ni ngdarod da pired ngalan, nib naun ni Got e ke ngongliy, ni bay i par ndariy n'umngin nap'an.

² Ma chiney e gadad be par nib tomalan'dad, ya kar da m'ad ni bochan: ni nga non' nga dakendad e tabinaw rodad ni bay u tharmiy ni bod e munmad;

³ ya ra nin' nga dakendad ni bod e munmad ma bmuduwgil ni bay e dowef rodad.

⁴Ma ngiyal' ni gadad be par u lan e re tent ney nu fayleng e gadad be gel'gel' nike tomalan'dad; gathi fene gadad ba'adag ni ngad n'iged e dowef rodad nu fayleng, machane gadad ba'adag ni ngan tay e bin nu tharmiy nga dakendad, ni fan e bin nra yim' e bayi mang yafos e ful'.

⁵I Got e ir e cha' nike ngongliy rogodad ni fan ko re methiliyeg dowef nem, ma ke pi' e Kan Nthothup rok ngodad ni aram e mich u urngin ban'en nike tay ni fan ngodad.

⁶Ere gubin ngiyal' nrrib pagan'dad. Gadad manang ni n'umngin nap'an ni gadad bay u naun ni aram e re dowef rodad ney e aram e dad moyed u lan e naun rok Somol.

⁷N'en nike michan'dad ngay e ir e be gagiyegnag e ngongol rodad u roy u fayleng, ma gathi n'en ni gadad be guy.

⁸Ere rib pagan'dad, ma kabfel' u wun'dad ni gadad ra pag tafedad ni re dowef rodad ney ngadarod da pired ngak Somol nga naun rodad.

⁹Machane n'en ni ir e ba th'abi m'on u lanin'dad e gadad ba'adag ni ngad rin'ed e tin nib m'agan' ngay, ndemturug ko gadad bay u tafedad u roy ara u rom.

¹⁰Ya gadad gubin ma ri gadad ra yan nga p'eowchen Kristus nge mang ir e duwgiliy e n'en ni nge be' min rin' ngak, ni fan e nge be' min pi' ngak e n'en ni bay rogon ni ngan pi' ngak, ni be yan u rogon e tin ni i rin' ni bfel' ara kireb u nap'an ni immoy u lan e dowef rok ko biney e tamilang.

Tafager ngak Got u daken Kristus

¹¹Kad nanged fan ni nge yib madgun Somol u wun'dad, aram fan ni gamad be taymad ngak e

girdi'. I Got e ri manangmad, ma gu be finey ni kam nanged lanin'ug.

¹² Gathi gamad be guy rogon ni nggogned ngomed bayay ni gamad bfel'; machane gamad be guy rogon ni nggu pi'ed ngomed tapgin ni ngam felan'gad ngomad ni fan e nge yag ni ngam fulweged e n'en ni be fith e pi'in yad be uf nga murung'agen be' ni bochan rogon ya'an fa'anem, ma gathi bochan rogon e leam rok fa'anem nge pangin.

¹³ Gur kari gu aliliygad? Fan ngak Got. Gur ba tamilang lanin'mad? Fan ngomed.

¹⁴ Gelngin fanmad t'uf rok Kristus e ir e be gagiyeg nagmad, ya kug nanged ni ta'reb e girdi' e yim' ni fan ngak urngin e girdi', ni fan e ren'em e urngin e girdi' ma kar uned ngak ko yam'.

¹⁵ I yim' ni fan ngak e girdi' ni urngin ni bochan e pi'in yad ba fos e nge dab ku ur ngongolgad ni yad be yan nga tabon lanin'rad, machane ngar ngongolgad ni yad be yan ngan' fa'anem ni ir e ke yim' ni fan ngorad ma kan faseg ko yam' ni fan ngorad.

¹⁶ Ere dab kud dugliyed rogon be' u lanin'dad nrogon nma rin' e girdi'. Yugu ra ka'ad leam niked murung'agen Kristus u ba ngiyal' ni bod rogon nma leamnag e girdi' murung'agen ban'en, ma dab kud rin'ed e chiney ni aram rogon.

¹⁷ Ngiyal' nra ta'ab girdi' be' nge Kristus e aram e ngiyal' nike mang fa'anem reb e girdi' nib be'ech ni ka fin nsunumeg: bin kakrom i ir e ke chuw, ma bin nib be'ech i ir e ke yib i m'ug.

¹⁸ Urngin e pin'ey e Got e ke ngongliy, ni ir e ud

moyed ni gadad e to'ogor rok me pingegdad ngad manged pi tafager rok, ni rin' u daken Kristus, me pi' ngodad e maruwel ni ngad guyed rogon e tin kabay e girdi' ngkur manged pi tafager rok.

¹⁹ Gamad be machibnag ni Got e be m'ag e tafager ngak urngin e girdi' u daken Kristus. I Got e daki tay u wan' e denen rorad, ma ke pi' e thin riy ngomad ngarogon nra ngongliyrad ngar manged pi tafager rok.

²⁰ Ere gamad be weliy e thin rok Kristus ngomed, ni aram e be wenig Got ngomed u l'ugunmad: ere gamad be wenig ngomed ni pa' Kristus ni ngam paged Got nge pingegmed e to'ogor rok ngam manged pi tafager rok!

²¹ Kristus e dariy e denen ni ngongliy, machane me fek Got e denen rodad nge tay nga daken, ni fan e ngad ta'ab girdi'gad ngak nge yag nda mat'awgad ni bod rogon Got.

6

¹ Gamad be maruwel Got u ta'bang ni gamad be wenig ngomed ni be lungumad: ke yag ngomed e tow'ath ni pi' Got, ere thingar dab mpaged nge maadab.

² Mu telmed ko n'en ni be yog Got:

“Kug motoyil ngom ko fare awa nib m'agan'ug ngay,

kug ayuwegnem ko fare rran ni ngam thap ngak Got.”

Mmotoyil! Ireray e re awa ni nge ayuwegey Got, daba' e ireray e re rran ni ngan thap ngak Got!

³ Dabumad ni nge pir'eg be' ban'en nib kireb ko maruwel romad, ere gamad be guy rogon ndab gu ninged e kanawo' rok be'.

⁴ Machane urngin ban'en ni gamad be rin' e gamad be dag riy ni gamad bogi tapigpig rok Got, ni fan e gamad be k'adan'mad ko gafgow ni yibe tay ngomad, nge gafgow u ban'en, nge mo'maw' ni gamad be pir'eg, urngin ni gamad be athamgiliy u fithik' e gumaen' ni ba ga'.

⁵ Kan toymad ko dumow, ma ka nin'mad nga kalbus, ma ke yib e girdi' ni pire' ni ngar li'ed gamad; ma kug maruwelgad ke aw parowmad, ma kug pired yu ngiyal' ndariy e mol ma dariy e abich.

⁶ U daken lanin'mad nib machalbobog, nge tin nib tamilangan'mad riy, nge gumaen', nge rogon ni gamad ba gol e kug daged gamad riy ni gamad e tapigpig rok Got; ngu daken fare Kan Nthothup, ngu daken rogon nriyul' nib t'uf e girdi' romad,

⁷ ngu daken e thin rok Got nib riyul' ni gamad be machibnag ngak e girdi', ngu daken gelngin Got. Ma rogon ni gamad bmat'aw ngak Got e ir e kemang talin e cham romad ni nggu chamgad ngay ma nggu yororgad romad ngay.

⁸ Kan tay famad ma kan n'ag famad; ma kanog e thin nib kireb ngomad ma kanog e sorok ngomad. Yibe finey ni gamad be lifith l'ugunmad, machane gamad be weliy e tin nib riyul';

⁹ ma gowa gamad e girdi' nda nnang murung'agmad, machane gubin e girdi' ni manangmad; ma gowa kug m'ad, machane gimed be guy-mad ni ka gamad ba fos. Kan gechig nagmad, machane dawor nthang e fan romad;

10 kan kirebnag an'mad, ma gubin ngiyal' nib felan'mad; gowa ri gamad ba gafgow, machane bo'or e girdi' ni kug fal'eged rogorad; gowa dariy ban'en romad, machane riyul' ni urngin ban'en ni bay romad.

11 Tafager rog ni gimed bay u Korinth! Kug welthingad ngomed nda gu tinna'gad ngomed, kug weliyed lanin'mad ngomed.

12 Dawor gu mitheged lanin'mad romed; gimed e kam mitheged lanin'med romad.

13 Gu be non e chiney ni gowa gimed pifakag ni be lungug: mu daged lanin'med ngomad ni bod rogon lanin'mad ngomed. Dab mmitheged lanin'med!

Dab ni pach ngak e pi'in nde mich Got u wun'rad

14 Dab mu guyed rogon ni ngam pachgad ngak e pi'in nde mich Got u wun'rad ngu'um maruwelgad u ta'bang nib ta'reb lanin'med, ya dabiya. Ra di'in me ta'reban' e tin nib mat'aw nge tin nib kireb? Ra di'in me par e tamilang nge talumor u ta'bang?

15 Ra di'in me ta'reban' Kristus nge mo'onyan'? Be mang e ren'en nib ta'reb rogon rok e en nike michan' ngak Jesus nge en nde michan' ngak?

16 Ra di'in me ta'reban' e Tempel rok Got ko pi liyos nma meybil e pi'in ndar nanged Got ngay? Ya gadad e Tempel rok Got, ni Got ni be par nib fos! Ni bod rogon ni fa'ani keyog Got nike ga'ar:

Bay gu wan gu par ngorad ngu'ug wan u fithik'rad,
bay gu mang Got rorad, miyad mang girdi'eg.

17 Me ere yog Somol ni ga'ar:

Thingar mu chuwigad rorad,

ngam pithiged gimed rorad.
 Ma dariy ban'en ni ngu'um rin'ed ko n'en nib alit,
 ma aram e gimed ra yib ngog.

¹⁸ Ma bay gu mang chitamangimed,
 ma bay mmanged pifakag ni pumo'on nge
 ppin.
 Ara' rogon e thin ni yog Somol ni Gubin ma
 Rayag Rok.

7

¹ Pi tafager rog ni gimed ba t'uf rog, urngin e pi
 thin ney e keyog Got nra rin' ngodad! Ere ngad
 pithiged gadad u urngin ban'en nma alitnag e
 dowef nge lanin'uy, ma ngad gayed rogon ni ngad
 pired ni gadad ba thothup, ni aram e ngu'ud pired
 ni bay madgun Got u wun'dad.

Felfelan' ni tay Paul

² Dab kum mitheged lanin'med romad. Ya da-
 wor gu ngongliyed e kireb ngak be', ma dawor gu
 kireb niged be', fa reb e kug ban niged be' kug
 feked ban'en rok.

³ Dagur yog e re bugithin ney ni gu be turguy e
 kireb nga dakenmed; ya bod ni kugog ko som'on,
 nri gimed ba t'uf romad ni gubin ngiyal' ma gimed
 bay u lanin'mad, ndemturug ko gamad ba fos fa
 gamad ra yin'.

⁴ Kari pagan'ug ngomed, ma ke felan'ug
 ngomed! Ku gu be par nib athamgil lanin'ug,
 ma gub sug ko felfelan' u fithik' urngin e gafgow
 ni gamad be mada'nag.

⁵ I mus ko ngiyal' ni gu tawgad riy nga Macedo-
 nia ma ku de yag ni gu toffangad. Ya gubin yang

ma ug pir'eged e gafgow riy, ma gamad be malu'ag thin e girdi', ma gamad be rus.

⁶ Machane Got nma pi' e athamgil nga laniyan' e pi'in ke mulan'rad e pi' e athamgil nga lanin'mad ni bochan Titus ni yib ngomad.

⁷ Gathi kemus ni bochan e wub ni tay, machane ku bochan murung'agmed ni weliy ngomad u rogon ni mpi'ed e athamgil nga laniyan'. Keyog ngomad rogon ni kam m'ad ni bochan ni manga yugu mu guyed gag, nge rogon nike taganan'med, nge rogon ni kam pired ni kam fal'eged rogomed ni ngam yororgad rog; ere kari gel e felfelan' ngog e chiney.

⁸ Yugu ra ke taganan'med ko fa gi babyor ni gu pi' nge yib ngomed, ma dawori kireban'ug ngay ni kug yoloy. Ku rayag ni nge kireban'ug ni bochan e gi babyor nem ko ngiyal' ni gu nang nike taganan'med u lan bochi ngiyal' ni bochan e gi babyor nem.

⁹ Machane chiney e kug felfelan' – ni gathi bochan e kug kirebnag an'med, machane bochan e taganan' ni mu ted e pingeg lanin'med ngam thiliyeged pangimed. Re taganan' nir ni yib ngomed e maruwel Got ngay, ere dariy e kireb ni kug ngongliyed ngomed.

¹⁰ Ya re kireban' nem ni maruwel Got ngay e ir e piliyeg lanin'med ngam thapgad ngak Got ere dabi kireban'ug ngay! Machane bin nu fayleng e kireban' e ma fek e yam' i yib ngodad.

¹¹ Mu guyed e n'en ni rin' Got ko re kireban' romed nir: a mu guyed rogon e n'en nike rin' ngomed kam tedan'med, nge rogon nri gimed ba'adag ni ngam daged e mich ri' nda mu uned ko

kireb! Nge rogon e puwan' ni mu ted ni bochan e de rin' be' e tin nib mat'aw, nge rogon ni magafan'med, nge rogon e leam ni mu ted, nge fanmed yul'yul', nge rogon ni mu fal'eged rogomed ni ngam gechigniged e en nike ngongliy e kireb! Ma kam daged nda mu uned ko re kireb nem.

¹² Ere yugu aram rogon ni gu yoloy e babyor nge yib ngomed ma gu rin' ni gathi bochan e cha' ni ngongliy e kireb, ara cha' nni ngongliy e kireb ngak. Machane gu yoloy ni nggu tamilang nagmed u p'eowchen Got ngarogon fanmed yul'yul' ngomad.

¹³ Ireray fan me yib e athamgil nga lanin'mad.

Gathi kemus ni yib e athamgil nga lanin'mad; ya ri ba ga' e felfelan' ni pi' Titus ngomad ko felfelan' nike tay u rogon ni mu ayuweged ni gimed gubin nge felfelan'.

¹⁴ Kug weliy murung'agmed ngak ni gub felan' ngay, ma dawor mu t'ared lanin'ug. Gubin ngiyal' ni tin nib riyul' e kug weliyed ngomed. Ere aram rogon ni thimed ni kug weliyed ngak Titus ni gamad ba felan' ngay e ke m'ug nib riyul'.

¹⁵ Ri gimed ba t'uf rok ya ka manang rogon ni gimed gubin ma mpired ni kam fal'eged rogomed ni ngam folgad ko tin ni yog, nge rogon ni yib ngomed mi gimed t'ufeg u fithik' e tamdag nge marus.

¹⁶ Kari gu felfelan' ni fan e rayag ni gu toer ngomed!

8

Ayuw nma pi' girdi'en Kristus

¹ Pi walagmad ni girdi'en Kristus, gamad ba'adag ni ngam nanged rogon nike ayuweg Got girdi'en e pi galesiya nu Macedonia.

² Ba gel e sikeng ni kan tay ngorad ko gafgow ni yib ngorad; machane ri ba ga' e felfelan' rorad ni bo'or e tin ni ur pi'ed ban'en, ni yugu aram rogorad nri yad ba gafgow.

³ Nggog ngomed, nra pi'ed urngin e tin nrayag rorad ni ngar pi'ed, ya ra pi'ed nge pag e fol; ni yad e leam rorad

⁴ nra weniggad ngomad ni ngan pagrad ngar uned i ayuweg e girdi' rok Got ni yad bay u lan yu Judea.

⁵ Tin nra pi'ed e pag urngin e tin ni gu leam nigned! Som'on e ra pi'ed yad ngak Somol; nge mu' ma ra pi'ed yad nga pa'mad, ni Got e gagiyegnag nge yodorom.

⁶ Ere gu weniggad ngak Titus, ni ir e sunumeg e re maruwel ney, ni nge ul ul ngay nge ayuwegmed ngam mu'nigned e re maruwel ney ni pigpig u fithik' e t'ufeg.

⁷ Gimed e ri bo'or ban'en romed: ni aram e michan', nge salap ko welthin, nge tin gimed manang, nge rogon ni gimed ba'adag ni ngam pi'ed e ayuw, nge rogon ni gamad ba t'uf romed.* Ere gamad ba'adag ni ngkum pi'ed boch ban'en ni pire' ko re ayuw ney ni ayuw u fithik' e t'ufeg.

⁸ Gathi kug tay e motochiyel riy. Machane gu ra guy rogon ngam nanged feni pasigan' boch e girdi' ni ngar pi'ed e ayuw, ma aram e rayag ni gu nang feni riyul' e t'ufeg romed.

* **8:7** gamad ba t'uf romed; *boch e babyor e bay riy ni t'ufeg romad ngomed.*

⁹ Ya gimed manang rogon ni runguydad e Somol rodad i Jesus Kristus ni ba'aray rogon: aram rogon feni fla'ab, me pag ir nge gafgow ni fan ngomed, ni fan e nge yagnag e fla'ab ngomed u daken e gafgow nike tay.

¹⁰ Ba'aray rogon e leam rog ko tin ni kad weliyed: bfel' ni ngam mu'niged e chiney e n'en ni mu tababgad ngay fa binem e duw. Gimed e som'on, ni gathi kemus ni mu ngongolgad, machane ku errogen nib m'agan'med ngay ni ngam ngongolgad.

¹¹ Ere mmuruwliyed nge chuw! Mu pasigniged lanin'med ngay ngam mu'niged ni bod rogon ni mu leam niged nib pasigan'med ngay, mi gimed mu'nag ko tin ni bay romed.

¹² Ya fa'anra ba pasigan'med ngay ni ngam pi'ed ban'en, mra fek Got e tin ni kam pi'ed nib tow'ath nrogon e tin nrayag ni ngam pi'ed, ma gathi tin ndariy romed.

¹³⁻¹⁴ Dagur guy rogon ni nggu tay ban'en nib tomal nga pomed ni bochan e nggu ayuweg boch e girdi' ko gafgow rorad; machane pire' ban'en ni bay romed e ngiyal'ney, ere rib mat'aw ni ngam ayuweged e pi'in gafgow nthingari yag ban'en ngorad. Ma bay mu gafgowgad nthingari yag ban'en ngomed ma ke yo'or ban'en rorad, ma aram miyad ayuwegmed. Ireray rogon me par nib mat'aw ngomed ni gimed gubin.

¹⁵ Ni bod ni be yog e babyor nib thothup ni be ga'ar, "Cha' ni pire' e kunuy e de pag rogon e tin ni yag ngak, ma cha' ni bochu'uw e kunuy e de pag feni lich e tin ni bay rok."

Titus nge pi chongin

¹⁶ Ri ba ga' e magaer ni gu pininged ngak Got ni ayuweg Titus nge pasigan' ni bod gamad nge ayuwegmed!

¹⁷ Gathi kemus ni m'agan' ko tin ni gu wenig niked ngak; ya ku erregon ni ir rok ma ba pasigan' ngay ni nge pi' e ayuw, me ir e duwgiliy u wan' ni nge yib ngomed.

¹⁸ Bay reb i walagdad ni girdi'en Kristus ni kug l'uged ni nge cheag ngak ngar bow, ni be' ni urngin e galesiya ni yibe tayfan riy ni bochan e maruwel rok ni aram e be machibnag ngak e girdi' e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got.

¹⁹ Ma girdi'en e galesiya i yan e kar mel'eged e cha'ney ma kar duwgilyed ni ir e nge un ngomad ko milekag ko re gaf i maruwel ney ni ayuw u fithik' e t'ufeg ni fan e ngan tayfan Somol riy, ma ngan dag ni gadad ba'adag ni ngad pi'ed e ayuw.

²⁰ Gamad be guy rogon ni dabi nonnon e girdi' u rogon ni gamad be muruwliy e re salpiy ney ni ba ga' ni ngan pi' nib tow'ath.

²¹ Gamad be nameg ni nggu rin'ed e tin nib mat'aw, ni gathi kemus nu p'eowchen Somol, machane ku erregon u p'eowchen e girdi'.

²² Ere kug l'uged walagmad ni girdi'en Kristus ni nge un ngorad; ke yo'or yay ni kug sikeng niked, ma kug pir'eged ni gubin ngiyal' ma rib pasigan' ngay ni nge pi' e ayuw. Ma chiney e kari pagan' ngomed, ni aram e kari pasigan' ngay ni nge ayuwegmed.

²³ I Titus e ma ayuwegneg ko maruwel ni gamow be maruwel ni nggu ayuwegew gimed; ma tin ni

be'er i walagdad ni girdi'en Kristus ni ngar uned ngak e yad owchen e pi galesiya, ni maruwel ni yad be tay e bayi tay e girdi' fan Kristus riy.

²⁴ Mu t'ufeged yad, nge mich u wan' urngin girdi'en e pi galesiya ni n'en ni kug weliyed ni murung'agmed ni gamad ba felan' ngay e ba riyul'.

9

Ayuw ni ngan pi' ngak pi walagey ni girdi'en Kristus

¹ Dariy fan ni nggu weliy ngomed u babyor murung'agen e ayuw ni ngan pi' nge yan ngak e girdi' rok Got ni yad bay u Judea.

² Gu manang ni gimed ba'adag ni ngam pi'ed e ayuw, ma kug weliy murung'agmed ngak e girdi' nu Macedonia ni gub felan' ngay nike lungug, "Pi walagdad ni girdi'en Kristus ni yad bay u Greece e ka fa binem e duw nra pired ni kar fal'eged rogorad ni ngar pi'ed e ayuw." Ma pasigan' romed ni ngam pi'ed e ayuw e ke pi' e pasig nga laniyan' bo'or i yad.

³ Ere chiney e nggu l'oeg e pi cha'ney ni walagdad ni girdi'en Kristus ngarbad, ni aram e tin kug weliyed ni murung'agmed ni gamad ba felan' ngay u murung'agen e ren'ey e nge yan i m'ug ni gathi kemus nthin; machane nge m'ug nrogon ni gog ni kam fal'eged rogomed ni ngam pi'ed e ayuw.

⁴ Ya richey me un e girdi' nu Macedonia ngog nggu bad miyad pir'eg ndawor mu fal'eged rogomed ni ngam pi'ed e ayuw, ma ri gamad ra tamra' ni fan e kari pagan'mad ngomed, ma kab gel e tamra' ni gimed ra tay!

⁵ Aram fan ni kug finey ni bfel' ni nggog ngak e pi cha'ney ni walagdad ni girdi'en Kristus ngar m'onod rog ngarbad ngomed ngar ngongliyed rogon e n'en ni kamogned ni ngam pi'ed nib tow'ath. Mra gu taw ma kem'ay i ngongliy rogon, ma aram e ra m'ug riy ni ngam pi'ed ban'en ngak boch e girdi' ni fan e gimed ba'adag, ma gathi kan gelnigey ngomed ni ngam rin'ed.

⁶ Dab mpaged talin e re bugithin ni ba'aray: cha' nra yung e awoch nib lich e bochu'uw e n'en nrayag riy ngak; ma en nra yung e awoch ni pire', e pire' e n'en nrayag riy ngak.

⁷ Ere ra be' ma nge pi' ban'en nrogon ni ir e ke duwgiliy u laniyan', ni dabi kireban' ngay nike pi' fa reb e finey ni ban'en nthingari rin'; yi Got e ba t'uf rok e en nma pi' ban'en u fithik' e felfelan'.

⁸ Mi Got e rayag rok ni nge pi' ngomed e tin ni nge yag ngomed nge pag urngin, ni fan e gubin ngiyal' ma bay romed urngin e tin ni nge yag ngomed, nike pag urngin ni fan ko tin ni bfel' e ngongol.

⁹ Ni bod ni be yog e babyor nib thothup ni be ga'ar:

Ma pi' ban'en ngak e pi'in gafgow u fithik' e gol,
ma rogon nga feni gol e dabi m'ay bi'id.

¹⁰ Mi Got nma pi' e awoch ngak e cha' nma wereg e awoch u milay' nge ggan ni nge kay e ku bayi pi' ngomed urngin e awoch ni nge yag ngomed me muruwliy nge tugul, nge yib wom'ngin ni pire' ni nge yib ko gol ni mu ted.

¹¹ Gubin ngiyal' ni bayi ta'med ni bfel' urngin e tin ni bay romed nge yag ni um pi'ed ban'en ni gubin ngiyal' u fithik' e gol, ni fan e nge yo'or e girdi'

nra pininged e magaer ngak Got ko tow'ath ni kam pi'ed ngorad.

¹² Ya re ayuw ney ni bay mu ngongliyed e gathi kemus ni nge pi' ngak e girdi' rok Got e tin nthingari yag ngorad, machane ku erogon ni bayi ayuweg bo'or e girdi' ngar pininged e magaer ngak Got.

¹³ Pi'in ni bay mu ayuweged e bay ra felan'gad ni gathi kemus ni bochan e tin ni kam pi'ed ngorad nge boch e girdi' u fithik' e gol, machane bay rogned e sorok ngak Got, ya ireyer e mich riy nri gimed ba yul'yul' ko thin ni bfel' ni yib rok Kristus ni ir e gimed be weliy.

¹⁴ Ma aram e bay ra pi'ed e meybil romed ngak Got ni bochan e kari mu t'ufgad rorad ma bochan e ayuw nike pi' Got ngomed nike pag rogon.

¹⁵ Ere ngad pininged e magaer ngak Got ko tow'ath nike pi' ngodad ndabiyag puluwon!

10

Paul ni welthin ni be ayuweg e maruwel rok

¹ I gag Paul e gu be wenig ngomed — i gag fa'anem ni kanog nib sobut'an'ug ma gub gol ko ngiyal' ni gu bay romed, machane dagur tamdag ni nggu non ngomed nib gel ko ngiyal' ni gub mal'af romed. Gu be wenig ngomed ni bod feni munguy nge feni gol Kristus ni be lungug:

² Dab mu gelniged gimed ngog ni nge dab kug tamdag ngomed ko ngiyal' ni bay gub riy; ya bmuduwgil u wun'ug nrayag ni nge dab kug tamdag ngak e pi'in yad be yog ni ngongol ni gamad be tay e yib u rogon e leam ni yima tay u fayleng.

³ Rib riyul' ni gamad be par u roy u fayleng; machane dagur maelgad nrogon e leam ni yima tay u roy u fayleng.

⁴ Talin e cham ni gamad be maruwel ngay ko cham ni gamad be tay e gathi talin e cham nu roy u fayleng, ya talin e cham nib yargel ni yib rok Got, ni ir e ngan kirebnag ngay yungi n'en nike fal'eg e mo'onyan' rogon ke par riy be cham ngodad. Gamad be kirebnag e thin nde riyul' ni be togoplwnag e girdi' ngak Got;

⁵ ma kug buthuged urngin e leam nib tolang ni yibe togoplwnag ko tin ni kan nang ni murung'agen Got; gamad be fek urngin e leam ni bod ni yima kol e girdi' ko mael nggu pingeged nge fol rok Kristus.

⁶ Nap'an ni gimed ra micheg ni kam yul'yul'gad, ma aram e bay gu fal'eged rogomad ni nggu gechigniged e pi'in ndar yul'yul'gad u rogon e ngongol rorad.

⁷ Gimmed be changar ko pin'ey u wuru'. Bay be' u wur nike matha'eg ngak ni ir reb i girdi'en Kristus? Bfel' ni ngki leamnag ir bayay, ya ku errogon gamad ni gamad girdi'en Kristus ni bod ir.

⁸ Ya dagur tamra' ni fa'an gomanga kug uf, ya kayigi yo'or e thin ni kugog ni murung'agen mat'awmad nike pi' Somol ngomad ni mat'awmad ni ngug gelniged gimmed, ma gathi ngan waer-nagmed.

⁹ Dabug ni ngam leam niged ni gu be guy rogon ni ngam rusgad ko thin rog ngomed u babyor.

¹⁰ Bay ga'ar be', "Thin rok Paul u babyor e rib gel, machane ngiyal' ni bay rodad e mme'waer ma

thin rok e dariy rogon!”

¹¹ Machane en ni be finey ni aram rogon e thangri nang nde thil e thin romad u babyor ko ngiyal’ ni gamad bmal’af riy, nge n’en ni bay gu rin’ed ko ngiyal’ ni bay gu bad riy ngomed.

¹² Dabumad ni nggu ta’rebniged rogomad ngak e pi’in ni be’er ni yad be finey ni yad e sororad. Ri yad bbalyang! Kar ngongliyed e fol rorad ni ngar foleged yad ngay, ma fol rorad e yad be duwgiliy rogorad riy!

¹³ Machane gamad e thin ni gamad be yog ni gamad be uf ngay e bay e fol riy ndabiyag ni nge pag; ya bay i par u lan e fol ko re maruwel nike pi’ Got ngomad, nib mu’un e maruwel ni gamad be tay u fithik’med ngay.

¹⁴ Me ere bochan e gimed bay u lan e pi fol nem, ma aram e da gu warod nggu thum’gad nga wuru’ ko fa ngiyal’ ni gu bad riy ngomed, ni kug feked e Thin Ni Bfel’ i yib ni murung’agen Kristus.

¹⁵ Ere dagur ufgad ko maruwel ni boch e girdi’ e kar muruwliyed ke pag e re fol ni ba’aram nike tay Got ni nggu musgad riy. Machane gamad be finey ni manga yigi ilal e michan’ romed ngak Kristus, me yag ni gu ngongliyed e maruwel ni ba ga’ u fithik’med i yan, ni gubin ngiyal’ nrogon ni be finey Got ni nggu rin’ed.

¹⁶ Ma aram e rayag ni gu machib niged e Thin Ni Bfel’ ni yib rok Got ko nam i yan ni bay nga wuru’ e biromed e nam, me siy gu ufgad ko maruwel nike mu’ i ngongliy rok be’ ko gin ni be maruwel riy.

¹⁷ Machane ba’aray rogon nike yog e babyor nib thothup, “En ni ba’adag ni nge weliy ban’en

nike uf ngay e thangri uf ko n'en ni Somol e ke muruwliy ke yag.”

¹⁸ Ya be' e bay rogon ni fa'anra be finey Somol ni bay rogon fa'anem, ma gathi bochan e ir e be finey rok ni bay rogon.

11

I Paul nge fapi apostel ni bogi ban'en

¹ Manga yugu mu gumaen' niked gimed rog, ni yugu ra kugog e thin nike dake thin ko balyang. Wenig ngomed!

² Gu be taliyeg nagmed ni bod gelngin ni be leam nagmed Got; ya gimed bod be' ni bpin nib machalbag ni kugog ngak ta'abe' nib mo'on ni bay ra mabgolgow, ni aram Kristus.

³ Kug rusnagmed nri yib e kireb nga fithik' i lanin'med nge dab kum yul'yul'gad ngak Kristus, ni bod rogon ni bannag fare porchoyog Eva.

⁴ Ya mm'agan'med ngay ni gimed ra k'adan'med rok be' nike yib ngomed ni nge yib i machibnag ngomed yugu reb e Jesus, ni gathi bin ni gamad be machibnag murung'agen; mi gimed fol rok reb e kan nge yugu reb e machib nrib thil ko fare Kan Nthothup nge Thin Ni Bfel' ni yib rok Got nike yag ngomed romad!

⁵ Dagur finey ni gub tanggin bochu'uw ngak “fapi apostel” romed ni be'er nib sororad!

⁶ Sana da gu salap ko welthin, machane ba tamilangan'ug ko thin rok Got; kug tamilang nagmed riy ni gubin ngiyal' ngu fithik' urngin ban'en.

⁷ Dariy ban'en ni gog ngomed ni ngam pi'ed ngog ko ngiyal' ni ba'aram ni ug machibnag

ngomed e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got; ya gu sobut'nag lanin'ug ni fan e nggu ayuwegmed ngam tolanggad. Ere gur ba kireb e ren'em ni gu rin'?

⁸ Nap'an ni ug maruwel u fithik'med i yan ma yugu boch e galesiya e i pi' puluwog. Susun e ug gafgow nagrads ko tin ni ug fek rorad ni fan e nge yag ni gu ayuwegmed.

⁹ Ma ngiyal' ni ba'aram ni gu bay romed e da gog ngomed ni ngan ayuweged gag ko ngiyal' ni nge yag e salpiy riy ngog; ni fan e pi walagdads ni girdi'en Kristus nrabad u Macedonia e ra feked i yib urngin e tin ni nge yag ngog. Rogon ko tin nike yan e rran nge tin ni kabay e rran ngam'on e dab mu gafgowgad u puluwog!

¹⁰ Rogon feni riyul' ni bay Kristus u fithik'ag e nggog nre bugithin ney ni gub felan' ngay e dariy bang u roy u Greece nrayag ni ngan thang riy.

¹¹ Gur mang ni kugog e re bugithin ney? Gur bochan e da mu t'ufgad rog? I Got e manang ni gimed ba t'uf rog!

¹² Bay ug ngongliy i yan e tin ni gu be rin' e chiney, ni fan e nggu tay e tin ni be'er e "apostel" nge dabi yib tapgin ni ngar ufgad ngu'ur rogned ni ta'reb rogon e maruwel ni yad be tay ngomad.

¹³ Pi girdi' nir e gathi riyul' ni yad bogi apostel — yad e apostel ni go' bogi ban'en, ni yad be lifith l'ugunrad u murung'agen e maruwel ni yad be tay ma kar piliyeged yad kar boded ya'an e tin riyul' e apostel rok Kristus.

¹⁴ Ere dab ni gin ngay! Ya ku rayag rok mo'onyan' ni nge piliyeg ir nge bod ya'an ba engel ko tamilang!

¹⁵ Ere gathi ban'en ni ngan gin ngay ni fa'anra piliyeg e pi tapigpig rok mo'onyan' yad ngar boded ya'an e pi tapigpig ko tin nib mat'aw. Machane tomur riy e ri bay ni pi' wenegan ngorad nri bod rogon e pin'en ni yad be rin'.

Gafgow ni tay Paul ni bochan e ir reb e apostel

¹⁶ Ngggu sul u daken bayay ni nge lungug: dariy be' ni nge leamnag ni gag be' ndariy e leam rog. Machane fa'anra kam leam niged ni aram rogon, me ere mu gumaen' niged gimed rog ni bod rogon be' ndariy e leam rok ni ngan gumaen' nigey rok, nge yag ni gu weliy bochu'uw ban'en ni nggu uf ngay.

¹⁷ Bmuduwgil ni thin ni nggog e chiney ni gag e gu be uf ngog e aram e gu be non ni bod rogon be' ndariy e leam rok; ya gathi ireray e thin nike pi' Somol ngog ni nggog.

¹⁸ Machane bochan e pire' e girdi' ni yad be non ni yad be uf ni kemus ni fan ngarogon e leam nma tay e girdi', me ere ngku gu un ngay.

¹⁹ Ya gimed ba gonop, ere mm'agan'med ngay ni ngam gumaen' niged gimed rok e pi'in nib balyang!

²⁰ Ya gimed ma gumaen' niged gimed rok be' ni be yog ngomed e n'en ni ngam rin'ed, ara ban nagmed ngi i fek ban'en romed, ara tay e wup ngam awgad ngay, ara i finey ndariy famed, fa reb e batnag owchemed.

²¹ Gub tamra' ngay ni nggog ni nge lungug: yigi gel e mitimra' romad ngomed ma de yag ni gu rin'ed ni errogon!

Machane fa'anra finey be' nrayag rok ni nge uf nga murung'agen ban'en — gu be non ni bod rogon be' nib balyang — me ere ku errogon gag.

²² Bogi Hebrew e pi cha'nir? Ku errogon gag. Piyu Israel e pi cha'nir? Ku errogon gag. Yad bogni' ni owchen Abraham? Ku errogon gag.

²³ Yad e tapigpig rok Kristus? Gu be non ni gowa gu be' ni kug aliliy — machane i gag reb e tapigpig ni kabfel' e pigpig ni gu be tay ko pigpig ni yad be tay! Kab gel e maruwel ni kug tay ko maruwel ni kar ted, kab yo'or yay ni ka non'eg nga kalbus, ma kab yo'or yay ni kan toyeg, ma kab yo'or yay nike chugur ni nggum'.

²⁴ Ma lal yay nike toyeg piyu Israel nra ba yay ma guyey nge mereb yay e dumow ni aw ngog;

²⁵ ma dalip yay ni toyeg piyu Roma, ma ba yay e ni malangnigeg; ma nga dalip yay ni pil e barkow ni gu bay u daken, ma ba yay e rliw' nge aningeg e awa ni gu par u fithik' e day.

²⁶ Ma ke yo'or e milekag ni gu tay ni chugur gum' ko ran ni sugubur e lul' nge yib nga daken e binaw, nge rok e moro'ro' nma fek ban'en u fithik' e yargel, nge rok piyu Israel ni gamad girdi'en ta'ab nam nge rok e pi'in gathi yad piyu Israel; ma kug chugur ko riya' u lan e binaw i yan, ngu daken e ted, ngu lan e regur, nge rok e pi'in yad be dake yad boch e walag u daken Kristus.

²⁷ Ma kug maruwel nib gel e maruwel ni kug tay; oren ngiyal' e dariy e mol; ma gu be yim' ko bilig nge belel; ma ke yo'or yay ni kug gafgow ko ggan, nge naun, nge mad.

²⁸ Dawor gu weliy yugu boch ban'en ni bochan

e gubin e rran nder paslegan'ug ni bochan e gu be leamnag urngin e galesiya i yan.

²⁹ Fa'anra me'waer be', me un lanin'ug ngak ni susun e gag e kug me'waer; ma fa'ani mul be' nga fithik' e denen, me ri kireban'ug.

³⁰ Fa'anra thingar gu weliy ban'en ni nggu n'ufeg ngalang, me ere nggu weliy murung'agen e pin'en ni be dag fenag me'waer.

³¹ I Got ni Chitamngin e Somol rodad i Jesus e ngan' pining e sorok nga fithingan ndariy n'umngin nap'an; ir e manang ndagur lifith l'ugunag.

³² Nap'an ni gu bay u Damaskus, me tay governor ni bay u tan pa' Aretas ni pilung boch e girdi' ni matnag nga langan e garog ko binaw ni ngar koled gag.

³³ Machane gu par ngalan ba dug ngan nguchuruyeg nga but' u ba winda ko re yoror nem ni malang, mu gu thay rok.

12

Tin nni piliyeg e changar rok Paul nge guy nge tin ndag ngak ban'en

¹ Thingar gu welthin ni nggu n'ufeg, ni yugu aray rogon ndariy ban'en nra yib riy ni bfel'. Machane chiney e nggu weliy murung'agen e tin ni kan piliyeg e changar rog kug guy nge tin ni kan dag ngog ni Somol e dag.

² Gu manang be' nib mo'on ni reb i girdi'en Kristus ni ragag nge aningeg e duw nap'an ko bin daba' e rran ngal'an nni fek nib tomgin ko thal nth'abi tolang e tharmiy (da gu nang nri yodorom

ara ni piliyeg e changar rok nge guy – kemus ni Got e manang).

³ Ngggu sul u daken nggu weliy bayay ni gu manang nre mo'on ney e nni fek nib tomgin nga paradisi (ngku gog bayay nda gu nang ko ri yodrom ara kemus nni piliyeg e changar rok nge guy – kemus ni Got e manang),

⁴ ireram e gin ni rung'ag bogi ban'en riy ndabiyag i yog ko thin, ni bogi n'en ndab ni pag nge weliy dap'i l'ugun e girdi'.

⁵ Ere nggu weliy murung'agen e re mo'on ney ni gub uf ngay – machane gag e dab gu weliy murung'ageg ni nggu n'ufeg, kemus ni tin ni be dag fenag me'waer e nggu weliy.

⁶ Fa'anra gub adag ni nggu n'ufeg, ma gathi ra gu wan gu aw ni gub balyang, ya aram e gu be weliy e tin nib riyul'. Machane dab gu n'ufeg, ni fan e dabug ni nge leamnag be' nib sorog nge pag rogon ko tin nike guy ni kug rin' nge tin nike rung'ag ni kugog.

⁷ Machane bochan e ngan tiyeg ndab gu ufanthin ni bochan e pin'en ni bfel' nem ni kug guy, ma aram mi ni pi' ba liliy ngog nib gel e amith riy, ni yib ni susun e mol'og rok mo'onyan' ni nge pirdi'iyeg ya nge dab gu uf.

⁸ Nga dalip yay ni kug meybil ngak Somol u murung'agen e ren'ey ni gu be wenig ngak ni nge chuweg rog.

⁹ Ma fulweg rok ngog e ga'ar, "Ayuw rog ngom e kemus e ta'are n'en ni ir e thangri yag ngom; ya gelngig e rib gel ko ngiyal' ni gab me'waer." Ere kari gu felfelan' ni nggu uf ko me'waer rog, ni fan

e nggu thamiy rog nike yib gelngin Kristus ngog ni nge mang yoror rog.

¹⁰ Bfel' u wun'ug e me'waer, nge thin nib kireb ni nganog ngog, nge tin nib mo'maw', nge gafgow ni yibe tay ngog, nge tin nib mo'maw' ban'en ni gu be mada'nag ni fan ngak Kristus. Ya ngiyal' ni gub me'waer, aram e ngiyal' ni gub gel.

Leam rok Paul ngak piyu Korinth

¹¹ Gu be non ni bod be' nib balyang – machane gimmed e kam pingeged gag kug rin'. Gimmed e pi'in nsusun e nga mogned fel'ngig. Ya yugu ra dariy rogog, machane ri da gu tanggin ngak e pi girdi' ni be'er ni kam ted yad ni "apostel" romed.

¹² Pin'en nike micheg ni gag reb e apostel e kug ngongliy u fithik' e gumaen' u fithik'med; ni pi pow nge pin'en nni gin ngay nge pi maang'ang.

¹³ Mang ngongol e gu tay ngomed ni gomanga da gu ta'reb rogonnagmed ngak e tin ni kabay e galesiya i yan? Gur bochan e da gog ngomed ni ngam ayuweged gag u ban'en? Wenig ngomed, mu n'iged fan u wun'med ni bochan e da gu ta'reb rogonnagmed ngak e tin ni kabay e galesiya!

¹⁴ Yane' ni kug fal'eg rogog ni nggub gguymed e ra gub ma ireray e yay nike gaman e dalip ngay – machane gathi bay gog ngomed ni ngam pi'ed ban'en ngog. Ya gimmed e gimmed ba t'uf rog, ma gathi salpiy romed e ba t'uf rog. Ya gathi bitir e ma leamnag e n'en ni nge yag ngak e gallibthir rorad, ya gallibthir e ma leamnag e n'en ni nge yag ngak e bitir rorad.

¹⁵ Gub adag ni nggu pi' urngin e tin ni bay rog nge gag ni fan e nge yag ni gu ayuwegmed. Gur

ngam pired ni gathi ri gub t'uf romed ni bochan e ri gimed ba t'uf rog?

¹⁶ Ere ke mich u wun'med ni gathi yib malngig ngomed. Machane yugu be' e bayi ga'ar e ug ban nagmed kam awgad ko ban rog.

¹⁷ Uw rogon ni gu rin'? Gur gu ban nagmed nggu fek ban'en romed u daken e pi'in ni gol'oegrad ngarbad ngomed?

¹⁸ Gu wenig ngak Titus ni nge yib ngomed, mu gog ngak reb i girdi'en Kristus ni walagdad ni nge un ngak ngar bow. Gur rayag ni nga mogned ni ban nagmed Titus nge fek ban'en romed? Gathi ta'reb rogon e leam romow nge ngongol romow ngomed?

¹⁹ Sana gimed be finey ni gamow be yoror romow u p'eowchemed. Danga'! Gamow ra welthin nrogon ni ba'adag Kristus ni nggu welthingow u p'eowchen Got, ma urngin ban'en ni gamow be rin' e kug rin'ew ni nggu ayuwegew gimed e pi tafager ni gimed ba t'uf romow.

²⁰ Gu be rusnag nra gub e nger mu gu pir'egmed ni gimed ba thil ko n'en ni gu be learnag ni yugum boded, mi gimed pir'eg ni gub thil ko n'en ni gimed be finey ni yug gu bod. Gu be rusnag nra gub mu gu pir'egmed ni gimed be tugthin ma be awan'med ngomed, ma ba papey e dumumuw ngomed mra be' ma kemus ni ir e be learnag ir, ma gimed be yog e thin nib kireb ma gimed be gun'gun'nagmed, ma ba tolangan'med ma de ta'reban'med.

²¹ Gu be rusnag ni yanem ni gu ra yib e ra tamra'nigeg e Got rog ni bochmed, ma bo'or i gimed e bay gu yornag ni bochan e kar denengad

ma dawor ra kolgad ngan'rad ngar pi'ed keru'rad ko kireb ni yad be rin', nge ngongolen e darn-gal nge tin kireb ni yad be ar'arnag ma yad be ngongliy.

13

Tin tomur e fonow

¹ Yane' e ra gaman e dalip yay ngay ni nggub gguymed. "Ra nog nike bucheg be' ban'en ma thingar ni micheg ko mich nike pi' ruw ni' ara dalip ni' " – ni bod rogon nike yog e babyor nib thothup.

² Nggog ngomed e pi'in ni um denengad nge urngin e tin kabay e girdi', ni ka'a gog faram ko yay ni gaman e l'agruw ngay ni gub gguymed, machane ngku gog bayay e chiney ni ngiyal'ney nda gu moy romed: ni yanem nra gub e dariy be' nra thay ko gechig.

³ Ma urngin e mich ni gimed ba'adag ma bay mu guyed ni Kristus e riyul' ni be non u l'ugunag. Ra non ngomed ma de me'waer; ya ra dag gelngin u fithik'med i yan.

⁴ Ya yugu aram rogon feni me'waer nli' ngem' u daken e kuruth, machane gelngin Got e ir e be par riy nib fos. Kug ta'ab girdi'gad Kristus, ma ku errogon gamad ni gamad mme'waer; machane gelngin Got e bay i ayuwegmad ngu'ug pired rok Kristus ni fan ngomed.

⁵ Mu changargad ngomed ko gimed be par ni gimed be ngongol u fithik' e michan' romed ngak Kristus fa danga'. Bmuduwgil ni gimed manang ni

bay Kristus u fithik'med fa? Fa'anra danga' me ere kam mulgad.

⁶ Mmich u wun'ug ni gimed manang ndawor gu mulgad.

⁷ Gamad be meybil ngak Got ndab mu ngongliyed e kireb – gathi bochan enge yan i m'ug nib soromad ko maruwel ni gu ted u fithik'med, machane fan e nge yag ni mu rin'ed e tin nib mat'aw, ni mus ni fa'anra yan i m'ug ni gomanga de taw e maruwel romad.

⁸ Ya dariy ban'en nrayag ni gu rin'ed nib togopluk ko thin rok Got ni aram e tin riyul', ya kemus ni ban'en ni nge yib fan ngay.

⁹ Gamad ba felan' ngay ni gamad ra me'waer machane gimed e kigimed ba gel. Me ere ku erregon ni gamad be meybil ni nge yag ni ngam marod mpired ni kam yal'uwgad.

¹⁰ Aram fan ni kug yoloy e re babyor ney ko ngiyal' ni kug bay u orel romed; bochan e nggu taw ngomed ma dab gu non ngomed nib gel u mat'wug nike pi' Somol ngog – ni mat'wug ni ngug gelnagmed ngay, ma gathi nggu kireb nagmed ngay.

¹¹ Pi walageg ni girdi'en Kristus, kefel! Mu athamgiliyed ngam yal'uwgad; mu telmed ko tin kugog; ma nge ta'reban'med, mu um pired u fithik' e gapas. Mi Got ni gadad ba t'uf rok me ir e ma pi' e gapas e bay i un ngomed.

¹² Gimed ra mada' ma ngam farayed owchemed nrogon e girdi' nike walag u daken Kristus.

Urnigin e girdi' rok Got ni be lungurad e ngi i felan' Got ngomed.

13 Ngi i ayuwegmed Somol Jesus Kristus, ma ngu'um pired ni gimed ba t'uf rok Got, ma gimed be par ni bay fare Kan Nthothup romed.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788